

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 29. juli 1998

om delstaten Niedersachsens (Tyskland) støtte til Georgsmarienhütte GmbH

(meddelt under nummer K(1998) 2556)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(1999/227/EKSF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, særlig artikel 4, litra c),

under henvisning til Kommissionens beslutning nr. 2496/96/EKSF af 18. december 1996 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien⁽¹⁾, særlig artikel 3,

efter at de berørte parter er blevet opfordret til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med artikel 6, stk. 5, i ovennævnte beslutning, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Kommissionen besluttede den 15. juli 1997 at indlede proceduren i artikel 6, stk. 5, i beslutning nr. 2496/96/EKSF vedrørende et beløb på 61,64 mio. DEM, som delstaten Niedersachsen har udbetalt til Georgsmarienhütte GmbH (i det følgende benævnt GMH) til bortskaffelse af industristøv.

Interesserede parter blev underrettet herom i en meddelelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*⁽²⁾. Kommissionen har modtaget bemærkninger fra det nye Maxhütte Stahlwerke, UK Steel Association og Det Forenede Kongeriges Faste Repræsentation ved EU. De tyske myndigheder fremsendte deres indledende bemærkninger ved skrivelse af 13. oktober 1997 og deres bemærkninger til de bemærkninger, der er fremsat af tredjeparter, ved skrivelse af 13. marts 1998. Den 13. juli 1998 redegjorde Tyskland for sin endelige holdning i sagen.

II

GMH blev oprettet i april 1993 ved et management buy-out i forbindelse med salget af Klöckner Edeltahl GmbH, Duisburg, der er datterselskab af Klöckner Werke

AG. Klöckner Werke AG havde indgivet begæring om tvangsakkord den 11. december 1992, der blev indledt den 5. maj 1993. Den kompetente domstol stadfæstede den endelige akkord den 15. juni 1993, som resulterede i, at virksomhedens gæld blev nedskrevet med 40 % (svarende til ca. 1,46 mia. DEM).

GMH's nye ledelse besluttede som led i en omstrukturering at erstatte den gamle højovn og konverter med en elektrisk lysbueovn. I juli 1993 anmeldte Tyskland et støtteprojekt på 32,5 mio. DEM, der omfattede støtte til forskning og udvikling. Denne støtte skulle bl.a. bruges til at dække en del af omkostningerne i forbindelse med udforskning af en rentabel metode til genanvendelse af gammelt støv i en elektrisk lysbueovn. I dag bliver støv fra højovne oplagret f.eks. i nedlagte miner, hvis zinkindholdet er for højt til, at det igen kan blæses ind i sintringsanlægget (højovnsproduktionsproces).

Som led i en procedure i henhold til Kommissionens beslutning nr. 3855/91/EKSF af 27. november 1991 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien⁽³⁾, der blev indledt i november 1993⁽⁴⁾, blev der i februar 1995 godkendt en støtte på 15,243 mio. DEM ved Kommissionens beslutning 95/437/EKSF⁽⁵⁾. I denne beslutning fastslog Kommissionen, at udgifterne til fremsstilling af den elektriske lysbueovn og afstøvningsanlægget (62,7 mio. DEM) ikke kunne betragtes som støtteberettigede.

III

GMH fremstiller stålprodukter, herunder specialstål og stål af høj kvalitet. Indtil september 1994 blev råstålet fremstillet i en højovn/konverter. Filterstøv, der indeholdt jern, zink, kul og forskellige tungmetaller, blev filtreret ud med konverterens udsugningsluft. Siden september 1994 har fabrikken produceret stål med en elektrisk lysbueovn.

⁽¹⁾ EFT L 338 af 28. 12. 1996, s. 42.

⁽²⁾ EFT C 323 af 24. 10. 1997, s. 4.

⁽³⁾ EFT L 362 af 31. 12. 1991, s. 57.

⁽⁴⁾ EFT C 71 af 9. 3. 1994, s. 5.

⁽⁵⁾ EFT L 257 af 27. 10. 1995, s. 37.

Efter at virksomheden i slutningen af 1992 havde begæret tvangsakkord, overtog delstaten Niedersachsen forpligtelsen til at bortskaffe filterstøvet fra fabrikken på en passende måde. De nye ejere ønskede at erstatte højovnsproduktionen med produktion i en elektrisk lysbueovn. I en elektrisk lysbueovn kan man ikke med den nuværende teknik udnytte konverterfilterstøvet på en rentabel måde.

Delstaten Niedersachsen anmodede derefter Niedersächsische Landesentwicklungsgesellschaft mbH (i det følgende benævnt NILEG), som er et selskab, der kontrolleres fuldstændig af delstaten, om at påtage sig opgaven med at genanvende eller bortskaffe filterstøvet på passende vis. Delstaten betalte et beløb på 69,14 mio. DEM herfor. I februar 1994 undertegnede NILEG en aftale med GMH. Aftalen gik ud på, at GMH, der er den oprindelige producent og ejer af støvet, skulle bortskaffe og genanvende støvet ved hjælp af en ny teknik, der var blevet udviklet som led i ovennævnte F&U-projekt. NILEG betalte GMH et beløb på 61,46 mio. DEM herfor i følgende tre rater:

- marts 1994: 21,82 mio. DEM
- november 1994: 18 mio. DEM
- februar 1995: 21,82 mio. DEM.

Samtidig solgte GMH i februar 1994 flere forskellige former for fast ejendom til NILEG, bl.a. en grund i Westerkamp, hvor støvet var oplagret, til et samlet beløb af 14,5 mio. DEM. Den samlede bogførte værdi af de solgte aktiver blev vurderet til 38,996 mio. DEM, hvoraf det kan konkluderes, at grunden i Westerkamp blev solgt til en negativ pris på 24,496 mio. DEM. Værdien af de solgte aktiver, bortset fra grunden i Westerkamp, blev senere bekræftet ved en ekspertise, der blev foretaget i juni 1998 efter anmodning fra Tyskland.

IV

Som led i proceduren har Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH, UK Steel Association og Det Forenede Kongeriges Faste Repræsentation ved EU fremsat bemærkninger. De er alle af den opfattelse, at fritagelsen for forpligtelsen til at bortskaffe/genanvende filterstøvet indebærer statsstøtte til GMH, som de betragter som driftsstøtte, der er forbudt ifølge stålstøttereglerne.

Ifølge den britiske faste repræsentation er udbetalingen af beløbet begrundet i ønsket om at gøre selskabet mere attraktivt for en potentiel køber. Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH henviste i sine bemærkninger til en aftale mellem GMH og virksomheden Relux. GMH har betalt et beløb på 108 DEM pr. ton til denne virksomhed for at få bortskaffet filterstøvet. Efter en sammenligning af den pris, der i alt skulle betales til Relux for 150 000 tons støv,

kom Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH til det resultat, at NILEG skulle have betalt 43,8 mio. DEM for meget til GMH.

V

I en tidligere korrespondance gjorde Tyskland gældende, at beløbet på 61,64 mio. DEM fra NILEG til GMH var blevet betalt som led i en normal tjenesteydelsesaftale for en mulig genanvendelse af støvet på arealet i Westerkamp.

Ifølge Tyskland var GMH ikke retligt forpligtet til at genanvende støvet (det kunne forblive på arealet i Westerkamp eller oplagres i miner), og ønsket om en miljøvenlig genanvendelse af støvet stammer fra NILEG, der er en offentlig virksomhed, som ejer det areal, hvor støvet er oplagret.

Det beløb, som NILEG udbetalte til GMH som led i denne aftale, er endda lavere end de omkostninger, som GMH har haft på grund af sin villighed til at deltage i projektet, da der blev betalt en højere pris for lysbueovnen, for at man kunne udnytte støvet, og da de løbende udgifter i forbindelse med denne særlige ovn (især eludgifter) er væsentlig højere end ved en traditionel højovn. Virksomheden vil endvidere pådrage sig udgifter, hvis virksomheden igen skal tilpasse den forhåndenværende højovn til de normale produktionsbehov.

Beløbet på 61,64 mio. DEM fra NILEG blev anvendt til at dække merudgifterne på 17 mio. DEM i forbindelse med anskaffelse af lysbueovnen og genbrugsudgifterne på 55 mio. DEM indtil 1996. I mellemtiden havde GMH meddelt NILEG, at genanvendelsesomkostningerne ikke kunne reduceres mærkbart under 400 DEM pr. ton og derefter indstillet genanvendelsen. Endvidere bad virksomheden NILEG om at forhøje den oprindeligt aftalte kontraktpris. På grund af pengemangel blev dette ønske dog ikke efterkommet. Endelig gjorde GMH gældende, at virksomheden i første halvår af 1997 havde haft ekstra driftsudgifter på 2,5 mio. DEM i forbindelse med virksomhedens egen produktion på grund af lysbueovnens særlige karakteristika.

I en skrivelse af 26. juni 1998 anførte Tyskland, at GMH skulle have lov til at beholde et beløb svarende til virksomhedens ekstraudgifter, da det ikke udgjorde støtte, og de tyske myndigheder nåede derefter frem til et beløb på 38,586 mio. DEM, der skulle betragtes som støtte til GMH. Fra dette beløb skulle der fratreges det tab, der var en følge af, at salget af grunden i Westerkamp var blevet annulleret.

På baggrund af de bemærkninger, der var fremsat af tredjeparter, fastholdt Tyskland sin opfattelse, hvorefter GMH ikke var retligt forpligtet til at genanvende støvet, og at der derfor ikke var tale om støtte for så vidt angår de pågældende beløb. Med hensyn til den britiske EU-repræsentations synspunkt vedrørende »tilskyndelsen for en potentiel køber« erindrede Tyskland om, at GMH var blevet oprettet i april 1993, og at det pågældende beløb var blevet udbetalt i forbindelse med en aftale, der var forhandlet med den nye virksomhed på et senere tidspunkt. Med hensyn til bemærkningerne fra Neue Maxhütte Stahlhütte GmbH vedrørende kontrakten med Relux bemærkede Tyskland, at de oplysninger, som disse bemærkninger byggede på, ikke var korrekte, da Relux-aftalen udelukkende vedrørte nyt produceret støv, at transportomkostningerne ikke var medtaget i aftaleprisen, men skulle afholdes af GMH, og at støvmængden ikke androg 150 000 tons, men 300 000 tons.

Ved telex af 10. og 13. juli 1998 meddelte Tyskland imidlertid Kommissionen, at salget af grunden i Westerkamp til NILEG ville blive annulleret, og at GMH ville tilbagebetale det beløb på 61,64 mio. DEM, virksomheden havde modtaget fra NILEG efter fradrag af den negative pris for Westerkamp svarende til ca. 37 mio. DEM. Den i skrivelsen angivne dato, 26. juni, skulle betragtes som ugyldig. Tyskland meddelte endvidere, at forpligtelsen til at sørge for en miljøvenlig bortskaffelse/genanvendelse fortsat ville ligge hos GMH.

VI

GMH er en virksomhed, der er omfattet af artikel 80 i EKSF-traktaten, da den fremstiller produkter, der er anført i bilag I i denne traktat. Bestemmelserne i denne traktat og beslutning nr. 2496/96/EKSF finder derfor anvendelse.

I henhold til artikel 6, stk. 1, i nævnte beslutning skal Kommissionen underrettes så betids om ethvert støtteprojekt til fordel for EKSF-stålvirksomheder, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil. Begrebet støtte omfatter også overførsel af statslige ressourcer fra medlemsstaterne eller regionale eller lokale myndigheder eller andre organer til virksomheder i form af erhvervelse af kapitalinteresser, kapitalindskud eller tilsvarende foranstaltninger (som f.eks. obligationslån, der kan konverteres til aktier, eller lån, der ikke ydes på markedsvilkår, eller for hvilke renten eller tilbagebetalingen, i det mindste delvis, afhænger af virksomhedens finansielle resultater, herunder lånegarantier og overdragelse af fast ejendom), som ikke kan betragtes som tilførsel af risikovillig kapital efter almindelig investeringspraksis under markedsøkonomiske forhold.

I overensstemmelse med EF-retten og det i tysk ret gældende forureneren-betaler-princip er forureneren og/eller ejeren af affald ansvarlig for en miljøvenlig bortskaf-

felse af dette. Der er principielt tale om en forpligtelse til at handle, ikke om en forpligtelse til at betale. Forureneren kan naturligvis overdrage bortskaffelsen til en dertil egnet person og betale ham for denne tjeneste. Forurenerens forpligtelser er uafhængig af hans finansielle situation. Selv om han befinder sig i en vanskelig finansiell situation og har begæret akkord med henblik på at opnå delvis gældseftergivelse, er han stadig forpligtet til at sørge for en korrekt bortskaffelse af affaldet.

Hvis en forurener ikke opfylder sin forpligtelse, kan myndighederne påbyde bortskaffelse. Hvis dette påbud ikke efterkommes, kan staten selv lade affaldet bortskaffe og kræve, at forureneren betaler de hermed forbundne udgifter. I det foreliggende tilfælde bærer staten ganske vist risikoen i forbindelse med insolvensen; at en person ikke er i stand til at tilbagebetale sin gæld til staten, betyder dog ikke, at staten har »subsidiær forpligtelse« til bortskaffelse. Da GMH blev oprettet som led i en akkord, forbliver den gamle virksomheds ansvar for miljøskader hos den nye virksomhed. Fritagelse af GMH for disse forpligtelser indebærer derfor statsstøtte.

Den fritagelse, der indrømmes en virksomhed for den generelle forpligtelse til at sørge for en passende bortskaffelse eller genanvendelse af industristøv, indebærer statsstøtte. En konkurrent bliver dermed fritaget for produktionsomkostninger. En sådan fritagelse svarer til driftsstøtte, jf. punkt 1.5.3 i fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse. Størrelsen af den støtte, der er forbundet med en sådan fritagelse, beregnes principielt på grundlag af de normale udgifter til bortskaffelse eller genanvendelse af det pågældende affald.

I det foreliggende tilfælde har delstaten Niedersachsen overtaget ansvaret for bortskaffelse af det støv, der fremkommer ved GMH's stålproduktion. Virksomheden blev hermed fritaget for udgifterne til en passende bortskaffelse af støvet. Endvidere betalte Niedersachsen via NILEG et beløb på 61,64 mio. DEM til GMH for genanvendelse af det støv, som var forårsaget af virksomheden selv, og som under normale omstændigheder skulle bortskaffes eller genanvendes på passende måde af virksomheden selv.

Den omstændighed, at GMH har solgt det areal, hvor støvet var oplagret, til NILEG for en negativ pris på 24,496 mio. DEM vil kun kunne betragtes som overførsel af GMH's miljøforpligtelser, hvis den betalte negative pris havde dækket de samlede omkostninger ved overholdelse af miljøforpligtelserne. Kommissionen deler ikke Tysklands opfattelse, hvorefter det areal, hvorpå støvet er oplagret, tilhører en offentlig virksomhed, og denne er forpligtet til at varetage bortskaffelsen, hvorfor betalingerne for bortskaffelsen ikke indebærer støtte.

Efter at GMH havde vurderet arealet til en negativ pris på 24,496 mio. DEM, hvilket kunne betragtes som det beløb, der var nødvendigt for at opnå til en sanering, modtog GMH et beløb på 61,64 mio. DEM fra NILEG med henblik på at genanvende det støv, der fremkom ved anvendelse af den nye teknik. Virksomheden havde ligeledes modtaget støtte til at udvikle denne teknik.

Fritagelse for udgifterne til en passende bortskaffelse af filterstøvet udgør statsstøtte. Man kender ikke den formodede støttes nøjagtige beløb, da bortskaffelsen ikke har fundet sted, og man derfor ikke kender de samlede omkostninger herved. Hidtil er der blevet udbetalt 61,64 mio. DEM hertil.

Som meddelt af Tyskland ved fax af 10. juli 1998 skal salget af Westerkamp annulleres, hvorefter forpligtelsen til genanvendelse af støvet og sanering af grunden ligger hos GMH. Efter en formel bekræftelse af annulleringen af salget af grunden vil det støtteelement, der er forbundet med fritagelsen for miljøbeskyttelsesforpligtelsen, bortfalde.

Det beløbet på 61,64 mio. DEM, der er udbetalt af NILEG, kan ikke betragtes som støtte ifølge fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse (der er ikke sket en forbedring af miljøbeskyttelsen), da GMH ikke har genanvendt støvet og heller ikke vil gøre det, fordi det har vist sig, at det ikke er økonomisk rentabelt. En anvendelse af EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning og udvikling kommer lige så lidt i betragtning, da Kommissionen ved beslutning 95/437/EKSF allerede har godkendt det maksimale beløb, der er tilladt for et sådant projekt.

Tyskland har endvidere meddelt Kommissionen, at GMH og NILEG vil annullere aftalen om salg af Westerkamp, og at de accepterer, at ansvaret for saneringen af arealet påhviler GMH. Hvis annulleringen gennemføres, kan den negative pris, hvortil GMH solgte Westerkamp til NILEG (24,496 mio. DEM) modregnes i beløbet på 61,64 mio. DEM. Hvis arealet i Westerkamp ikke var blevet inddraget i salget af ovennævnte aktiver, ville GMH have opnået et beløb, der var 24,496 mio. DEM højere ved salget af de øvrige aktiver. Markedsværdien af disse aktiver blev også bekræftet ved en uafhængig ekspertise, der blev foretaget i juni 1998 efter anmodning fra Tyskland. Det indebærer, at GHM efter annulleringen af salget af grunden i Westerkamp har modtaget ulovlig støtte på 37,144 mio. DEM.

Denne støtte indebærer driftsstøtte, der ikke er omfattet af beslutning nr. 2496/96/EKSF. Driftsstøtte til EKSF-stålvirksomheder kan ikke betragtes som forenelig med

fællesmarkedet. GMH skal derfor tilbagebetale denne støtte med tillæg af renter for at genetablere de normale markedsvilkår, der var gældende inden støtten blev udbetalt.

VII

Der er herefter tale om et nettobeløb på 37,144 mio. DEM i statsstøtte, som GMH har modtaget i forbindelse med kontrakten med NILEG efter fradrag af den negative pris i forbindelse med salget af grunden i Westerkamp, hvis dette salg annulleres. I betragtning af arten af de omkostninger, der er finansieret med denne støtte, er der tale om driftsstøtte, der hverken er forenelig med beslutning nr. 2496/96/EKSF eller EKSF-traktaten. Den pågældende støtte skal derfor ophæves og tilbagebetales af støttemodtageren.

Tilbagebetalingen skal ske i overensstemmelse med de gældende tyske procedurer og retsfor skrifter, idet der beregnes renter fra datoen for støttens udbetaling på grundlag af den rentesats, der anvendes ved beregning af nettosubventionsækvivalenten i forbindelse med regionalstøtte. Denne foranstaltning er nødvendig for at genoprette den situation, der var gældende inden støttens udbetaling, og for at ophæve alle de finansielle fordele, som virksomheden har haft —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den støtte på 61,64 mio. DEM, som Tyskland har ydet til Georgsmarienhütte GmbH via Niedersächsische Landesentwicklungsgesellschaft mbH, er ulovlig, da den er udbetalt, inden Kommissionen på forhånd er blevet underrettet herom i overensstemmelse med artikel 6 i beslutning nr. 2496/96/EKSF. Støtten er uforenelig med EKSF-traktaten og fællesmarkedet, da den ikke opfylder nogen af forudsætningerne i beslutning nr. 2496/96/EKSF for en undtagelse fra artikel 4 i EKSF-traktaten.

Artikel 2

Tyskland ophæver den i artikel 1 nævnte støtte og forlanger, at støtten tilbagebetales senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning.

Hvis salget af grunden i Westerkamp annulleres, som meddelt i den sidste skrivelse fra Tyskland, nedsættes det støttebeløb, der skal tilbagebetales, med 24,496 mio. DEM til 37,144 mio. DEM.

Tilbagebetalingen skal ske i overensstemmelse med de tyske procedurer og retsfor skrifter, idet der betales renter fra datoen for støttens udbetaling, som beregnes på grundlag af en rentesats svarende til den referencesats, der på tidspunktet for støttens udbetaling anvendes ved beregning af nettosubventionsækvivalenten i forbindelse med regionalstøtte.

Artikel 3

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger Tyskland har truffet for at efterkomme den og forelægger dokumentation for, at salget af grunden i Westerkamp til Niedersächsische Landesentwicklungsgesellschaft mbH er blevet annulleret, således at der kan

tages hensyn hertil ved beregningen af det beløb, der skal tilbagebetales i støtte.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29. juli 1998.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen